

10. SINIF ETKİNLİKLERİ

SEÇİM PUSULASI

Gelişim Alanı	Kariyer
Yeterlik Alanı	Kariyer Farkındalığı
Kazanım/Hafta	Alan/bölüm/dal/ders seçiminde ilgi, yetenek ve mesleki değerleri dikkate alır. / 3.Hafta
Sınıf Düzeyi	10. Sınıf
Süre	40 dk (Bir ders saati)
Araç-Gereçler	1. Etkinlik Bilgi Notu 2. Çalışma Yaprağı-1 (Seçim Pusulası) 3. Lise türüne göre seçmeli ders çizelgesi 4. Bilgisayar/Etkileşimli tahta/Projeksiyon
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Etkinlik bilgi notu bir hafta önceden uygulayıcı tarafından sınıf panosuna asılır. Ayrıca MEB'e bağlı dijital ortamlarda (Örneğin; EBA'da) öğrencilerle paylaşılır. 2. Çalışma Yaprağı -1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır. 3. Etkinlik öncesinde lise türüne göre alan/bölüm/dal/ders seçim çizelgesini derse getirilmek üzere hazırlanır.
Süreç (Uygulama Basamakları)	1. Uygulayıcı tarafından "Bugün sizinle alan/bölüm/dal/ders seçiminizi yaparken yetenek, ilgi ve mesleki değerlerimizi dikkate almamız gerektiğiyle ilgili bir etkinlik yapacağız. Sevgili öğrenciler, seçimler hayatın pusulalarıdır. Her seçim bizi ayrı bir yola götürür. Bu seçimlerden birisi de kendinize uygun meslek seçimi yapmanızdır. Ancak kendinize uygun bir meslek seçimi yapabilmemiz için önce bu yılın sonunda kendinize uygun bir alan/dal/dersler seçmeniz gerekmektedir. Çünkü seçeceğiniz alan/bölüm/dal/dersler sizin ileride yükseköğretimde öğrenimini yapacağınız meslekle ilişkilidir. Bu nedenle size uygun alan /dal /ders seçerken dikkate almanız gereken birtakım özellikleriniz vardır. Bu özelliklerin başında da yetenekleriniz, ilgileriniz ve mesleki değerleriniz gelmektedir." yönergesi verilerek etkinliğe giriş yapılır. 2. Öğrencilere Çalışma Yaprağı-1 hakkında bilgi verildikten sonra bu materyal öğrencilere dağıtılır ve aşağıdaki yönerge verilir: <i>"Bu çalışma yaprağına yetenek, ilgi, mesleki değer, başarılı olduğunuz dersler, yapacağınız seçimler ve hedeflerinizi yazmanızı istiyorum. Özellikleriniz ve seçimlerinizin uygunluğunu değerlendirdikten sonra düşüncelerinizi pusulanın alt kısmındaki oka yazmanızı istiyorum. Bunun</i>

Süreç (Uygulama Basamakları)

için 15 dakika süreniz var”.

3. Süreç tartışma soruları sorularak sürdürülür.

- Yetenekli olduğunuzu düşündüğünüz alanlarla başarılı olduğunuz dersler ve seçmeyi düşündüğünüz alan/bölüm/dal/dersler birbiriyle uyumlu mu?
- İlgi alanlarınız ile başarılı olduğunuz dersler ve seçmeyi düşündüğünüz alan/bölüm/dal/dersler birbiriyle uyumlu mu?
- Mesleki değerlerinizle başarılı olduğunuz dersler ve seçmeyi düşündüğünüz alan/bölüm/dal/dersler birbiriyle uyumlu mu?
- Yetenekleriniz, ilgileriniz ve mesleki değerlerinizle başarılı olduğunuz dersler ve seçmeyi düşündüğünüz alan/bölüm/dal/dersler birbiriyle uyumlu değilse nasıl bir yol izleyebilirsiniz?
- Yetenekleriniz, ilgileriniz ve mesleki değerlerinizle başarılı olduğunuz derslerin ve seçmeyi düşündüğünüz alan/bölüm/dal/dersler üzerindeki etkisi konusunda ne düşünüyorsunuz?

4. Gönüllü öğrencilerden cevapları alındıktan sonra aşağıdaki yönerge ile etkinlik sonlandırılır.

“Sevgili öğrenciler gelecek yaşantınızı büyük ölçüde etkileyecek önemli bir karar olan alan/bölüm/dal/ders seçimlerinizde yetenek, ilgi ve mesleki değerlerinizi dikkate alarak karar vermeniz ilerde işinizde dolayısıyla da hayatınızda daha mutlu bir birey olmanızı sağlayacaktır.”

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Öğrenciler dönem içerisinde sınavlar bittiğinde e-okul sistemi aracılığıyla derslere ilişkin başarı notlarını Çalışma Yaprağı-1 (Seçim Pusulası) de yaptıkları seçimlerle karşılaştırarak kendi kariyer portföylerini hazırlayabilirler.

Uygulayıcıya Not

1. Etkinlik Bilgi Notu öğrenci sayısı kadar çoğaltılacak. Bir hafta önceki etkinlik yapıldıktan sonra öğrencilere dağıtılacak. Öğrencilerden bu bilgi notunu okumaları ve etkinliğin yapılacağı gün yanlarında getirmeleri istenir. Etkinlik Bilgi Notunu çoğaltma imkânının olmadığı okullarda uygulayıcı bu materyalden 2-3 tane çoğaltarak tahtaya etkinliği yapma sürecinde asar.

2. Etkileşimli tahta, bilgisayar veya projeksiyon bulunmayan okullarda öğretmen Lise Türüne Göre Alan/Bölüm/Dal/Ders Seçim Çizelgesini tahta kalemle tahtaya yazmalı veya poster hâline getirip tahtaya asmalıdır.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Etkinlik Bilgi notu ve Çalışma Yapraklarında yer alan yazılı materyallere Braille yazı eklenerek ya da punto büyütülerek materyallerde uyarlama yapılabilir.
2. Etkinlik Bilgi notunda yer alan kavramlar öğrenciye öncesinde sunularak öğretmen desteği sağlanabilir.
3. Çalışma Yaprağı'1 öğretmenle birlikte ve geribildirim sunularak doldurularak öğrenme süreci farklılaştırılabilir.
4. Çalışma Yaprağı 1'in tamamlanması için öğrencilere ek süre verilebilir.

Uygulayıcıya Not

Faydalanılacak kaynakların adları aşağıda sunulmuştur.

- Kuzgun, Y. (2019). Meslek rehberliği ve danışmanlığına giriş (6.b.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kuzgun, Y. (2017). Kendini Değerlendirme Envanteri el kitabı (6.b.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Pişkin, M. (2019).Kariyer gelişim sürecini etkileyen faktörler (Ed. B. Yeşilyaprak), (10. Baskı). *Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı: Kuramdan Uygulamaya içinde*, s.43-78. Pegem Akademi.

Etkinliği Geliştiren

Mustafa DALGIÇ

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

YETENEK

Yetenek, öğrenme gücü, belli bir eğitimden yararlanabilme gücü olarak tanımlanabilir. Yetenek, kalıtımla getirilen gizilgücün, eğitim ve çevre etkisi ile geliştirilmiş kısmını ifade eder. Böylece bir kimsenin belli bir yaşa kadar geliştirdiği becerilere bakarak onun yeni bir eğitimden ne kadar yararlanabileceği kestirilebilir. Bir kişi bir alandaki yeteneğini yani öğrenme gücünü tanımak için o güne kadar o alanda yaptığı çalışmalardan elde ettiği başarılarına bakabilir(Kuzgun, 2017).

Yetenek Türleri

Sözel Yetenek

Sözel Akıcılık: Zengin bir sözcük dağarcığına ve çağrışım gücüne sahip olma, duygu ve düşünceleri, değişik sözcükler kullanarak etkileyici bir biçimde ifade edebilme, akıcı bir üslupla konuşabilme ve yazabilme, orijinal ve sanat değeri olan kompozisyonlar yazabilme.

Sözel Akıl Yürütme: Sözcükler ve/veya ifadeler arasındaki benzerlik ve farkları görebilme, okuduğunu anlayabilme, düşünceleri açık ve anlaşılır bir biçimde aktarabilme.

Genel Yetenek

Bir problemin kaynağını görebilme ve problem çözüm yolları bulabilme gücüdür.

Genel Akademik Yetenek

Soyut kavramları öğrenebilme, sembollerle akıl yürütebilme gücüdür.

Sayısal Yetenek

Hesaplama: Sayılarla dört işleme dayalı hesapları çabuk ve doğru bir şekilde yapabilme, bir işlemdeki hatayı çabucak bulabilme.

Sayısal Akıl Yürütme: Matematik ilke ve kavramları kullanarak problemleri çözebilme, sayılar arasındaki ilişkileri görebilme.

Şekil-Uzay Yeteneği

Şekil Algısı: Nesnelerin, resimlerin veya geometrik şekillerin detaylarını algılama, nesneler, resimler veya şekiller arasında gölge, genişlik, boy vb. özellikler yönünden farkları görebilme.

Uzay İlişkilerini Görebilme: Bir şeklin düzlem üzerinde ya da bir cismin uzayda döndürülmesi ile alacağı biçimi göz önünde canlandırabilme, açınımı verilmiş bir cismin kapalı hâlini görebilme veya tersini yapabilme.

Renk Algısı: Renkleri tanıma, renklerdeki benzerlikleri ve farkları algılama, aynı renkteki iki cisimde ton farkını görebilme.

Bellek: Sözcükleri, sayıları, sembolleri çabucak belleme ve uzun zaman hatırd tutma.

Ayrıntıyı Algılama: Çevredeki uyarıcıları ve aralarındaki farkları çabucak ve doğru bir şekilde algılayabilme.

Mekanik Yetenek

Bir alet veya makinenin çeşitli parçaları arasındaki ilişkiyi, bir aletin işleyişindeki temel ilkeyi görebilme, bir aleti işletebilme, onarabilme, bir şemaya göre bir aleti kurabilme.

El Becerisi: Elleri ve kolları kolaylıkla ve ustalıkla hareket ettirebilme, nesneleri kaldırma, döndürme ve yerleştirme hareketini çabuk ve düzgün bir biçimde yapabilme.

Parmak Becerisi: Parmakları doğru ve hızlı bir biçimde kullanarak küçük objeler üzerinde çalışma, çok ince işleri yapabilme.

El-Göz İş birliği: Eli ve gözü birbiriyle uyum hâlinde ve hızlı bir biçimde kullanabilme, ipliği iğne deliğinden geçirme gibi işleri çabuk ve doğru bir şekilde yapabilme (Kuzgun,2017).

İLGİ

İlgi, bir kimse herhangi bir zorlama olmadığı ya da kendisine bir ödül sözü verilmediği halde bazı faaliyetleri kendiliğinden yapıyor ve bundan doyum sağlıyorsa o tür faaliyetlere karşı ilgisi olduğu söylenebilir. Bir kimsenin ilgi duyduğu bir faaliyet alanı genellikle onun yetenekli olduğu alandır. İnsan ancak yetenekli olduğu alanda başarılı çalışmalar yapabilir. Bir kimsenin, giriştiği bir iş ya da bir çalışma alanında başarılı olması kişiye doyum sağlar. Böylece kişi aynı alanda tekrar çalışma isteği duyar. Buna karşılık kişinin girişimleri başarısızlıkla sonuçlanırsa istekleri kırılır ve o işi tekrar yapmak isteği duymaz olur(Kuzgun, 2019).

İlgi Türleri

Temel Bilim: Temel bilim ilgisi Fizik, Kimya, Biyoloji gibi bilimlerin konularını oluşturan doğal olayları incelemek, Matematik konuları ile uğraşmak gibi davranışlarda kendini gösteren ilgi alanıdır.

Sosyal Bilim: Sosyal olayları incelemek ve nedenlerini araştırmak gibi davranışlarda ifadesini bulan ilgi alanıdır.

Canlı Varlık: Hayvan ve bitkilerin yaşayışını incelemekten, onları yetiştirip üretmekten zevk alma davranışları içerir.

Mekanik İlgi: Bu ilgisi yüksek olan kimseler çeşitli alet ve makineler yapmak, işletmek ve onarmak gibi faaliyetlerden hoşlanır.

İkna: Başkalarına düşüncelerini aktarma, belli bir amacı gerçekleştirmek için başkalarını etkileme gibi davranışları içeren ilgi alanıdır.

Ticaret: Alım satım işleri ile uğraşma, ticaret yolu ile kar elde etme, bir malı müşteriye tanıtmaya ve satma gibi faaliyetlerle ilgili alandır. Ancak ticarete ilgi duyan insanlar hangi meslekten olursa olsunlar, meslekleri ile ilgili bir ticarete yönelebilirler.

İş Ayrıntıları: Ayrıntılarla uğraşmaktan hoşlanma, her işi günü gününe yapma, bir yazı veya hesabı inceden inceye kontrol etme, her şeyi düzenli tutma gibi davranışlarda kendini gösteren ilgi alanıdır.

Edebiyat: Her türlü edebi eseri inceleme, eleştirme ve edebi eserler yazma gibi davranışlarda ifadesini bulan ilgi alanıdır.

Güzel Sanatlar: Bu ilgi alanı daha çok resim, heykel ve el sanatları ile ilgili eserleri incelemek veya bu tür eserler ortaya koymaya ilgili alandır.

Müzik: Müzik aleti çalma, müzik dinleme, beste yapma gibi davranışlarda kendisini gösterir.

Sosyal Yardım: Sosyal yardım ilgisi, hasta, yoksul ve sakat insanlara yardım etme ve onların sıkıntılarını azaltma gibi davranışlarla ilgili alandır.

MESLEKİ DEĞER

Meslek faaliyetlerinin sonunda beklenen doyum genellikle meslek değeri olarak adlandırılır. İlgilerin de belli faaliyetlerin yapılması sırasında yaşanan mutluluğu ifade eden bir kavram olduğuna değinilmiştir. Ancak ilgi, faaliyetin özünden duyulan doyumunu, değer ise o faaliyetin yapıldığı ortamdan ve getirdiği toplumsal ödüllerden kaynaklanan doyumları içerir.

İlgiler daha çok meslek alanlarından birine yönelişimizde rol oynayan kişilik özelliğimizdir. Değerler ise genelde belli bir meslek alanında iş ya da pozisyon tercihinde etkili olmaktadır. Bilindiği gibi belli bir meslek alanında çok değişik iş ve pozisyonlar vardır. Bunlar bireylerin değişik ihtiyaçlarına farklı düzeyde cevap verebilmektedirler. Değerleri yakından tanıyan bir kimse, bunlara uygun iş ve pozisyonlarına kolaylıkla bulabileceği mesleklere yönelebilir ve eğitimi sırasında kendini o pozisyonların gereklerine göre hazırlar.

Yeteneği kullanma ve geliştirme: Yeteneklere uygun işler yapma ve yetenekleri geliştirme.

Yaratıcılık: Özgün fikirler ortaya koyabilme ve bunları uygulayabilme.

İlgileri geliştirme: Hoşa giden etkinliklerde bulunma, ilgi çekici işler yapma.

İşlerin çeşitli olması: İş yerinde görevlerin değişiklik ihtiyacına cevap vermesi.

Kazanç: Çok para kazanma.

Düzenli ve kararlı bir yaşam sürme: İş saatlerinin ve elde edilecek gelirin düzenli olması.

Sosyal güvence: İşsiz kalmama, gelecekte rahat bir yaşam için kararlı bir gelire sahip olma.

İlerleme: Bilgi ve deneyimi geliştirerek meslekte üst konumlara geçebilme.

Ün-şöhret sahibi olma: Adını duyurma, herkesçe tanınan bir kimse olma.

Risk alma: Bazı tehlikeleri göze alarak daha çok kazanç, daha üst düzeyde mevki veya ün sahibi olabilme.

Liderlik: Başkalarını yönetebilecek bir konuma gelme.

Bağımsızlık: Kendi işinin sahibi olabilme, başkalarına bağımlı olmadan çalışabilme.

İş birliği: Başkalarına danışarak, sorumluluğu başkaları ile paylaşarak çalışabilme.

Toplumsal saygınlık: Toplumda saygın bir yer edinme, iyi bir mevki sahibi olma.

Yarışma: Başkaları ile yarışarak, başkalarına üstün olduğunu kanıtama.

Bağımsızlık: Bağımsız olabilme, işini başkalarına bağımlı olmadan istediği gibi yapabilme.

Özel yaşam: İşin, kişinin özel yaşamına zaman ayırabilme olanağı tanınması.

İkna: İşin başkalarını ikna edip, onları etkileyerek belli eylemlere yöneltme olanağı tanınmasıdır.

KAYNAK:

Kuzgun, Y. (2019). Meslek rehberliği ve danışmanlığına giriş (6.b.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kuzgun, Y. (2017). Kendini Değerlendirme Envanteri el kitabı (6.b.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Çalışma Yaprağı 1

SEÇİM PUSULASI

Öğrenci Adı-Soyadı
Sınıfı

SEÇİMLERİNİZİN UYUMLU OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?
DEĞİLSE LÜTFEN SEBEBİNİ YAZINIZ.